

na celim Krajskim; tudi ne v nar. novejšim od visociga ministerstva sostavljenim nemškoslovenskim imeniku novih kantonov in sodniš v Krajski kronovini. — Pogledajte tedaj, de je to sêlo res popolnoma novo, ino de je še le ta predpust izpod snega izraslo. — Vém, de bi gotovo že radi njegovo slavno imé slišali. — Imenuje se: *Unterpössnitz* po nemško; nihče pa ne vé kako pa po slovensko, ker ga ni v nobenim nam znanim nemškoslovenskim imeniku.

Poslušajte golo prigodbo (*factum*), kakoršna je.

Preteklo nedeljo prinese mož, malo dni pred v nekim cesarskim sodnišu za njegovo hčer narejeno ženitvansko pismo k meni rekoč: „Preberite mi to pismo, kako je narejeno?“

Jez začnem brati, on pa debelo gleda ter pravi: „Tako jez ne zastopim, berite po krajnsko.“ Jez: „Vi tedaj hočete, de bi jez vam to pismo iz nemškiga v slovensko prestavil, pa ne samo bral?“

Berem, in od besede do besede prestavljam, pa kmalo se mi ustavi moje delo, ker berem, de je nevesta domá iz *Unterpössnitz*, pa nevém, kako bi to po krajnsko prestavil. De bi svoje nevednosti možu ne razodel, in v daljnim prestavljanju pri njemu zupanja ne zgubil, hitro sežem po *Frajerjev* imenik, pa zastonj išem po njem „*Unterpössnitz*“; na zadnje moram vender le možá prašati, kje de je nevesta domá. „Iz Spodnjih Pirnič Smeleškiga kantona“ — mi mož naglo odgovori — „saj mora biti to v pismu.“ — Pismo pa ni bilo v Smeledniku delano. — No zdaj jo imam: sêlo ni novo, le nov „*Kanzleinamen*“ je dobilo. Si mislim: naj bo; scer so Nemci pisali *Unterpirnitsh*, zdaj pa takó. Kolikor več imén kdo ima, toliko imenitniši je.

Berem na dalje; de ima ženin „*eine Viertelhube*“ eno četert zemljiša, Mož: „Ni res! pol grunta ima.“ Jez: „Če ne verjamete, de je takó pisano, nesite pa drugam prestavlat.“ Mož: „Že verjamem, tode v kanceli ni prav pisal.“

Kmalo pa vidim na drugi strani, de bo ženin nevesto na svojo „*Halbhube*“ pol grunta intabuliral. — Povej mi, dragi gosp. vradnik! kaj posede ženin, četert ali polovico zemljiša?

Na dalje je zapisano, de se zaveže ženin z 700 goldinarji nevestine dote nar. silnisi posodnike (*die dringendsten Gläubiger*) plačati. Mož: Mi nismo govorili od nar. silniših dolžnikov, ampak mi smo govorili, de se ženin zaveže s 700 goldinarji nevestine dote tiste posodnike odpraviti, kateri so na prvi stopnji intabulirani, in de po tem nevesta na njih mesto stopi, zato ker je to posestvo zlo zadolženo, in bi drugač za njeno doto zadosti varnosti ne bilo. Nar. silniši posodniki so sploh le tisti, ki so na zadnji stopnji, ker se nar. bolj zgube bojijo. —

Mož z glavo maje in sdihuje: „Za božjo voljo, tak je vse zmedeno od konca do kraja; kaj mi je storiti?“ — Jez vam družiga svetovati ne morem, kakor de za naprej nič nikar ne podkrižajte, ako se vam ne bo pred na tanjko do pičice prebralo in razložilo, kaj de je zapisano. Mož: „Je! kaj to pomaga, ko po nemško pišejo; saj nam potlej po krajnsko povedó kar hočejo; mi pa jim moramo verjeti, če ne pa nam kmalo žugajo nas v luknjo utakniti. Pa kako je to, saj že dve leti sém govorijo, de so Cesar zapovedali, de nam bodo tudi po kancelijah po krajnsko pisali, zakaj se to že ne zgodi?“ —

Čez vse te reči, oče! pa tam poprašajte, kjer ste to pismo delali; ondi bodo vedili vam nar. bolj prav odgovoriti; kolikor sim vam jez vedil in mogel storiti, sim vam storil, ker sim vam pismo prebral ino tudi

potolmačil. — Ravno stopi drug mož v izbo, prvi vzame pismo, se poslovi, in gré z njim. Kam? ne vém.

Ne morem se zderžati, ti resnični povesti 3 prasanja pristaviti:

Pervo: Ako bi bil vradnik v tistim jeziku pisal, v katerim so ljudje v kanceli govorili, ali bi bilo mogoče takó zmešnjavo narediti? Mislimo; do ne.

Drugo: Ako bi bilo pismo po slovensko tako zmedeno pisano in od besede do besede ljudém prebrano, ali bi ga bili podkrižali? Misel naša je zopet, da bi ne bili tega tako dolgo storili, dokler bi ne bilo popravljeno bilo.

Tretje: Kaj pomaga ljudstvu z velikimi stroški sklenjeno prestavljanje vsih postav, ktere ga dostikrat nič ne zadevajo, v slovenski jezik, dokler se mu take važne pisma, kakor ženitvanske, čezdajanske in enake, ktere ga tésno zadevajo, v ptujim, njemu neznanim jeziku siloma vrivajo? — Nič.

Nekteri zarujoveni starokopitni vradniki na Slovenskim še zmiram o priložnosti kvasijo, de tudi prosti kmet noče slovenskih pisem, ampak nemške in laške. — Glavo zastavimo, le poprašajte na Krajskim, Štajarskim ali na Primorskim deset tavžent prostih Slovincov po versti: ali hočejo za naprej slovenske pisma, ali pa kakor do zdaj nemške in laške iz kancelij prejemati, de jih ne bote 10 med njimi dobili, kateri bi slovenšine s veseljem ne volili. *) —

Od Save 5. Svečana 1850.

M. P. — L. J.

Dopis iz Krajnja.

Pretečeni petek se je v Krajski farni cerkvi praznovala cerkvena obletnica za našim Dr. Prešernam.

Kdor je bil pri ti slovestnosti, se je lahko živo prepričal, v kakó živim spominu naš predragi rajniki v sercih vsih, ki so ga poznali, vedno živí. Od visoke častite duhovšine do zadnjiga pevca in narodniga stražnika je vse radovoljno iz zgole ljubezni do njega svoje moči in znanosti k povikšanju slovesnosti v dar prineslo.

Krajncam gré čast, de se od njih reči zamore, de so visoke pomenljive, žali bog! sploh zanemarjene besede: „et meminisse juvat“ v nar. obširnišim pomenu zapopadli in v djanji pokozali. Slava jim zató! — hvala jim ne zaostane. — č—

Novičar iz Ljubljane.

Danes teden o poldne je prišel iz Laškiga 4. bataljon našiga domačiga regimenta. Z veliko častjó je bil sprejet. Očetje in matere, bratje in sestre, prijatli

*) Morebiti bi bil mož ženitvansko pismo v slovenskim jeziku pisano dobil, ko biga bil terjat. Vunder mislimo, de je dolžnost vstavnih vradnikov, ki imajo na Slovenskim z ljudmi opraviti, ki le svoj materni jezik znajo, de ne čakajo taciga terjanja, ampak de ravnajo po vstavi, po kateri so Cesar vsim državljanam ravnopravnost zagotovili. Kar državna vstava zapové, zapové tudi deželna slovenskih kronovin, v kateri §. 3. razložno pravi: Vsakimu narodu gré *nedotakljiva* pravica za varovanje (*Wahrung*) svoje domorodnosti in svojiga jezika. Te postavbe morajo sedanji vradniki bolje vediti, kakor prosto ljudstvo; oni pa morajo tudi vediti, de ravno ta paragraf narodu pravice varje, de se mu nikjer ne kratijo, ne v šoli ne v kancelijah. Doma in med seboj smo že pod absolutizmom smeli domači jezik govoriti; vstava je pa ljudstvu druge pravice podelila. Koliko pravn (Prozesse) bi ne bilo treba, ko bi se bile vselej take važne pisma v domačim jeziku narejale! Vsak človek ima zdej pravico, take pisma od novih vradov v svojim jeziku terjati; od vradnikov pa, ki so si po vstavi svesti svojih dolžnost, mende ne bo treba tega terjati, ampak taki bojo sami storili, kar jim postava velevala. Tudi naš vstovoljubi deželni poglavár bo gotovo nad tem čul. Vred.